

جمهوری اسلامی ایران
وزارت فرهنگ و آموزش عالی
شورای عالی برنامه ریزی

مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس

دوره دکتری حقوق بین الملل عمومی

گروه علوم انسانی

مصوب سیصد و هفدهمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی

مورخ ۱۳۷۵/۲/۱۶

بسم الله الرحمن الرحيم

برنامه آموزشی دوره دکتری حقوق بین الملل عمومی

کمیته تخصصی:

گرایش:

کدرشته:

گروه: علوم انسانی

رشته: حقوق بین الملل عمومی

دوره: دکتری

شورای عالی برنامه ریزی در سیصد و هفدهمین جلسه مورخ ۱۳۷۵/۲/۱۶ براساس طرح دوره دکتری حقوق بین الملل عمومی که توسط گروه علوم انسانی تهیه شده و به تأیید رسیده است، برنامه آموزشی این دوره رادرسه فصل (مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس) به شرح پیوست تصویب کرد و مقرر می دارد:

ماده ۱) برنامه آموزشی دوره دکتری حقوق بین الملل عمومی از تاریخ تصویب برای کلیه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند لازم الاجراست.

الف: دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت فرهنگ و آموزش عالی اداره می شوند.
ب: مؤسساتی که با اجازه رسمی وزارت فرهنگ و آموزش عالی و براساس قوانین تأسیس می شوند و بنابراین تابع مصوبات شورای عالی برنامه ریزی میباشند.
ج: مؤسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل می شوند و باید تابع ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند.

ماده ۲) از تاریخ ۱۳۷۵/۲/۱۶ کلیه دوره های آموزشی و برنامه های مشابه مؤسسات آموزشی در در زمینه دکتری حقوق بین الملل عمومی در همه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی مذکور در ماده ۱ منسوخ می شوند و دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی یاد شده مطابق مقررات می توانند این دوره را دایر و برنامه جدید را اجرا نمایند.

ماده ۳) مشخصات کلی و برنامه درسی و سرفصل دروس دوره: دکتری حقوق بین الملل عمومی در سه فصل جهت اجرا به وزارت فرهنگ و آموزش عالی ابلاغ می شود.

رأی صادره سیصد و هفدهمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی مورخ
۱۳۷۵/۲/۱۶ در خصوص برنامه آموزشی دکتری حقوق بین الملل عمومی

(۱) برنامه آموزشی دوره دکتری حقوق بین الملل عمومی که از طرف گروه
علوم انسانی پیشنهاد شده بود با اکثریت آراء بتصویب رسید.
(۲) این برنامه از تاریخ تصویب قابل اجراست.

رأی صادره سیصد و هفدهمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی مورخ ۱۳۷۵/۲/۱۶ در مورد برنامه
آموزشی دوره دکتری حقوق بین الملل عمومی صحیح است بمورد اجرا گذاشته شود.

دکتر سید محمد رضا هاشمی گلپایگانی

وزیر فرهنگ و آموزش عالی

مورد تأیید است.

دکتر علی شریعتمداری
سرپرست گروه علوم انسانی

رونوشت: به معاونت محترم آموزشی وزارت فرهنگ و آموزش عالی جهت اجرا ابلاغ می شود.

سید محمد کاظم نائینی

دبیر شورای عالی برنامه ریزی

فصل اول - مشخصات کلی دوره دکترای حقوق بین الملل عمومی

۱- تعریف و هدف:

دوره دکترای حقوق بین الملل عمومی که بر طبق آیین نامه آموزشی دوره دکترای مصوب دوپست و هفتاد و چهارمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی مورخ ۱۳۷۲/۱۲/۸ در آموزش این رشته پیش بینی شده است عالیترین مقطع تحصیلی دانشگاهی است که به اعطای دانشنامه دکترای می انجامد و برنامه آن مشتمل بر دوره فعالیتهای آموزشی و پژوهشی با اهداف مشروح زیر تدوین و تنظیم گردیده است.

الف: تربیت متخصص و پژوهشگر در قلمرو مطالعات حقوق بین الملل.

ب: تربیت کادر آموزشی به منظور تدریس در دانشگاهها و دیگر مؤسسات آموزشی کشور.

ج: تکمیل اطلاعات و تقویت بینش حقوقی مشاوران حقوقی.

د: آموزش کلیه داوطلبان خارجی که علاقمند به شناخت حقوق بین الملل عمومی می باشند.

۲- ضرورت و اهمیت دوره دکترای حقوق بین الملل عمومی

نیاز روز افزون دانشگاهها به نیروهای مجرب و آشنا به حقوق بین الملل عمومی و علوم وابسته و نیز ضرورت آموزش حقوقدانانی که در مسند قضا در دعاوی و امور بین الملل و یا در سمتهای مشاور یا کارشناس با مسائل علمی مقررات و ضوابط بین المللی سرکار دارند اهمیت تأسیس این دوره را بخوبی آشکار می سازد. گسترش آموزش حقوق بین الملل باتوجه به نیازهای کشور و اهداف برنامه توسعه فرهنگی از جمله محورهای اصلی برنامه این دوره می باشد.

۳- شکل نظام و طول دوره:

الف: نظام دوره دکترای حقوق بین الملل عمومی واحدی است و شامل دو مرحله آموزشی و پژوهشی می باشد.

ب: طول دوره دکترای حقوق بین الملل عمومی حداکثر ۴/۵ سال است.

ج: طول مرحله آموزشی حداکثر چهار نیمسال است.

د: طول هر نیمسال تحصیلی ۱۷ هفته است و حداقل زمان لازم برای هر واحد یک ساعت در هفته می باشد.

ه: مرحله پژوهشی پس از موفقیت دانشجو در مرحله آموزشی و قبولی در امتحان جامع آغاز می شود و با تدوین و دفاع از رساله دکترا پایان می پذیرد.

تبصره: دانشجویان می توانند تحقیقات اولیه پژوهشی خود را در مرحله آموزشی آغاز نمایند ولی ثبت نام رسمی آنها برای مرحله پژوهشی و تدوین رساله منوط به پایان دوره آموزشی و موفقیت در امتحان جامع است.

و: در مرحله آموزشی دانشجو باید برای هر درس حداقل یک سمینار در طی نیمسال و یک کار تحقیقی در پایان نیمسال عرضه نماید. نمره هر واحد آموزشی حاصل جمع امتحان کتبی، کار تحقیقی و سمینار و مشارکت دانشجو در مباحث است.
ز: غیبت بیش از سه جلسه باعث محرومیت دانشجو از آن درس می گردد.

۴- تعداد واحدهای درسی:

تعداد کل واحدهای آموزشی (شامل دروس اصلی- تخصصی و اختیاری) و مرحله پژوهشی ۴۸ واحد بشرح زیر است:

الف: دروس اصلی تخصصی ۱۲ واحد

ب: دروس اختیاری ۱۲ واحد

تبصره: دانشجویان در انتخاب واحدهای اختیاری باید منحصراً از دو گروه از سه گروه الف، ب، و ج که در برنامه پیش بینی شده است دروس خود را انتخاب و بگذارند.

ج: واحد رساله ۲۴ واحد

۵- ضوابط گزینش

با رعایت شرایط عمومی بند ج در ماده ۵ آیین نامه آموزشی دوره دکترا Ph.D شرایط اختصاصی ورود به مرحله آموزش دکترای حقوق بین الملل عمومی بشرح زیر است:

الف: داشتن دانشنامه کارشناسی

ارشد حقوق از یکی از دانشگاه‌های معتبر داخل یا خارج کشور با میانگین کل کارشناسی ارشد ۱۵ از ۲۰ یا معادل آن.

ب: موفقیت در امتحان یکی از زبانهای خارجی به تعیین شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده.

ج: قبولی در امتحانات اختصاصی ورود به دوره دکترا و کسب حداقل نمره ۱۴ از مجموع مواد دروس ذیل:

حقوق بین الملل عمومی، سازمانهای بین المللی، حقوق بین الملل خصوصی، متون حقوقی خارجی.

د: داشتن معرفی نامه مبنی بر صلاحیت تحصیل در دوره دکترا حداقل از دو تن از استادان دوره کارشناسی ارشد داوطلب.

ه: دانشجویان دوره دکترای حقوق بین الملل عمومی نباید در هنگام گذراندن این دوره به کار دیگری اشتغال داشته باشند، عضویت در هیأت علمی دانشکده های حقوق از این ممنوعیت مستثنی است.

فصل دوم - برنامه (عناوین دروس)

دروس اصلی - تخصصی دکترای حقوق بین الملل عمومی

کد درس	نام درس	تعداد واحد	ساعت	
			جمع	نظری / عملی
	تحقیق در متون و اسناد بین المللی	۲	۳۴	۳۴
	تحلیل محتوای آراء و احکام قضایی و داوری بین المللی	۲	۳۴	۳۴
	نقد و بررسی مکاتب فلسفی در حقوق بین الملل عمومی	۲	۳۴	۳۴
	تحلیل عملکرد بین المللی دولتها و وقایع بین المللی روز	۲	۳۴	۳۴
	حقوق بشر	۲	۳۴	۳۴
	متون پیشرفته حقوقی	۲	۳۴	۳۴
		۱۲	۲۰۴	۲۰۴

دروس اختیاری دکترای حقوق بین الملل عمومی

کد درس	نام درس	تعداد واحد	جمع	ساعت نظری	عملی
	گروه الف				
	حقوق بین الملل محیط زیست	۲	۳۴	۳۴	
	حقوق بین الملل دریا	۲	۳۴	۳۴	
	حقوق بین الملل هوا و فضا	۲	۳۴	۳۴	
	حقوق بین الملل اقتصادی	۲	۳۴	۳۴	
	گروه ب				
	حقوق مخصصات مسلحانه	۲	۳۴	۳۴	
	مسئولیت بین المللی	۲	۳۴	۳۴	
	حل و فصل قضایی اختلافات بین المللی	۲	۳۴	۳۴	
	حقوق بین الملل کیفری	۲	۳۴	۳۴	
	گروه ج				
	دولت	۲	۳۴	۳۴	
	سازمانهای بین الدولی	۲	۳۴	۳۴	
	سازمانهای غیردولتی	۲	۳۴	۳۴	
	شرکتهای فراملی و حقوق بین الملل	۲	۳۴	۳۴	

فصل سوم

سرفصل دروس

دوره دکترای حقوق بین الملل عمومی

تحقیق در متون و اسناد بین‌المللی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف:

شناخت موضوعی مسائل مندرج در اسناد بین‌المللی، ارزیابی حقوقی عبارات بکار رفته و انتخاب روش تحلیل این اسناد.

سرفصل دروس:

- ۱- شناخت موضوعی مسائل مندرج در متون و اسناد، اعلامیه‌ها و توصیه‌نامه‌ها و قطعنامه‌ها؛
- ۲- ارزیابی حقوقی منطوق مواد و عبارات بکار رفته در متون و اسناد؛
(به منظور قرارداد متن یا سند در سیاق واقعی خود)
- ۳- انتخاب روش برای تحلیل متن و سند:

۱. فایده موضوع
۲. مبانی تاریخی
۳. پیدا کردن مسأله حقوقی اساسی در متن یا سند
۴. طرح فرضیه کلی
۵. تنظیم راه‌های استدلال برای تحلیل حقوقی متن و رسیدن به نتیجه

منابع:

۱. قطعنامه‌های سازمانهای بین‌المللی؛
۲. معاهدات عام بین‌المللی؛
۳. اعلامیه‌های یکجانبه دولتها.
۴. مجموعه‌های تدوین یافته در سازمانهای بین‌المللی؛
۵. سالنامه‌های کمیسیون حقوق بین‌الملل؛
۶. تفاسیر معروف از میثاق و منشور ملل متحد؛

Goodrich L.M., "The United Nations", Crowell, N.Y., 1963.
Goodrich & Hambro, "Commentaire de la Charte des Nations Unies", Neuchâtel, 1948.
Goodrich, Hambro, Simons:
"Charter of the United Nations, Commentaries and Documents", Columbia Up., 1969.
Onu , "La Charte des Nations Unies Commentée", UN., New York, 1947
Tunkin, "The Legal Nature of the United Nations", "RCADI., 1966, pp. 1-68.
Verdross", "Idées Directrices de l'Organisation des Nations Unies", RCADI, 1953, pp. 1-77.
Lachs M., "The Development and General Trends of International Law in Our Time", RCADI,1980, pp. 9-377.
J.P. Cot, A. Pellet " L'ONU", économica, 1992.

تحلیل محتوای آراء و احکام قضایی و داوری بین‌المللی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف:

بررسی احکام قضایی بین‌المللی با استفاده از روشهای جامعه‌شناختی بمنظور استنباط تظاهرات پدیدارهای حقوقی هر حکم و تعیین حدود تأثیر آراء و احکام قضایی بر مفاهیم نظری حقوق بین‌الملل.

سرفصل دروس:

- در تحلیل محتوای آراء و احکام قضایی ترتیب ذیل رعایت می‌گردد:
- ۱- قرار دادن حکم در فضای اجتماعی خود؛
  - ۲- ایجاد ارتباط میان حکم مورد نظر با احکام قبلی و بعد مرجع صدور حکم [در این مورد دیوان بین‌المللی دادگستری مورد نظر است]؛
  - ۳- توجه به مجموعه علائم و نشانه‌های موجود در حکم [استخراج علل و اسباب روانی، جامعه‌شناختی و روان‌شناختی خواسته مدعی و دفاعیات مدعی علیه].

منابع:

- ۱- آراء و احکام دادگاههای بین‌المللی
- ۲- مجموعه‌های رسمی منتشره شده از آراء و احکام داوری
- ۳- مجموعه‌های رسمی آراء و احکام قضایی، از انتشارات دیوان دائمی دادگستری بین‌المللی و دیوان بین‌المللی دادگستری
- ۴- نقد و ارزیابی آراء و احکام در سالنامه‌های حقوقی انگلستان، فرانسه و فصلنامه آمریکایی حقوق بین‌الملل

نقد و بررسی مکاتب فلسفی در حقوق بین الملل عمومی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف:

نقد و بررسی مکاتب مختلف و آراء و عقاید حقوقدانان بزرگ جهان

سرفصل دروس:

استاد به انتخاب خود یک یا چند مکتب حقوقی یا آراء و عقاید یک یا چند حقوقدانان صاحب نظر را به صورت تحلیلی و تطبیقی مورد بررسی قرار می دهد. نقد و بررسی نظریه های حقوق بین الملل به ترتیب ذیل صورت می پذیرد:

الف: دکترین کلاسیک حقوق بین الملل: ۱) مکاتب ارادی ۲) انشقاق در مکاتب ارادی

ب: دکترین معاصر: مکاتب مختلف: رهیافتهای متفاوت

ج: تحول نظریات: رهیافتهای جدید

A: Archives de Philosophie du droit:

1-"Dimensions religieuses du droit, notamment sur l'apport de Saint Thomas d'Aquin", 1973.

2- Le droit international, 1987.
CNRS, Paris, Sirey.

B:1-R. Roubier, Théorie Générale de Droit, 1951.

2-J.Dabin, "Théorie Générale de Droit", 1969.

3- J.D abin, "Théorie Générale de Droit", 1969.

4- H.kelsen, Théorie Pure du Droit, 1967.

5- C. de Pasquier, "Introduction à la Théorie Générale du Droit", Neuchâtel, 1978.

6- K. Stoyonovitch, "Le Domaine du Droit: . 1967.

7- Hart, "Essays on Law and Jurisprudence", 1985.

تحلیل عملکرد بین‌المللی دولتها و وقایع بین‌المللی روز

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف:

هدف از این درس تجزیه و تحلیل وقایع بین‌المللی روز و عملکرد بین‌المللی دولتها از دیدگاه حقوق بین‌الملل و تأثیر آن در تحول حقوق بین‌الملل و آشنایی دانشجویان با آخرین تحولات بین‌المللی می‌باشد.

سرفصل دروس:

در این درس استاد عملکردهای دولتها در مسائل مختلف بین‌المللی را با در نظر گرفتن اهمیت آنها بصورت تحقیقی مورد بررسی قرار خواهد داد یا اینکه به بحث در خصوص وقایع بین‌المللی روز می‌پردازد.

این تحقیق می‌تواند به نحوه نگرش و عمل یک دولت خاص در موضوعات بین‌المللی منحصر شود (مثل ایران و حقوق بین‌الملل) یا اینکه به عملکرد دولتهای مختلف در موضوعات معین و مشخص (مثل جذب قواعد بین‌المللی در حقوق داخلی) بپردازد. در بحث وقایع بین‌المللی روز ترتیب ذیل رعایت می‌شود:

۱- تعیین حدود قضایا: استخراج عناصر موضوعی خاص

۲- طبقه بندی عناصر

۳- انطباق عناصر موضوعی با مقررات حقوق بین‌الملل

الف: راه حل

ب: نبود قاعده (Non liquet)

۴- پیشنهادها

۵- نقد و ارزیابی پیشنهادها

منابع:

- اسناد بین المللی

- مجله های بین المللی منتشره در کشورهای مختلف حاوی عملکرد بین المللی دولتها به عنوان مثال:

- American Journal of International Law
- British Yearbook of International Law
- Annuaire Français de Droit International
- Revue Générale de Droit International Public
- Italian Yearbook of International Law
- International Law Reports
- Netherlands International Law Review
- German Yearbook of International Law
- Annuaire Suisse de Droit International

- قوانین و مقررات داخلی کشورها در اجرای قواعد حقوق بین الملل

حقوق بشر

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف:

بررسی علل توجه بین المللی به حقوق بشر؛ بررسی ماهوی حقوق و آزادیهای مصرح در اسناد بین المللی حقوق بشر، بررسی و مقایسه شیوه ها و آیین های بین المللی ارتقاء و نظارت بر اجرای قواعد حقوق بشر.

سرفصل دروس:

استاد یک یا چند بحث از مباحث زیر را انتخاب و به صورت تحقیقی مورد بررسی قرار می دهد.

۱- مبانی تاریخی و نظری حقوق بشر

۲- معیارهای تشخیص حقوق بشر و بررسی ماهوی حقوق تضمین شده در اسناد بین المللی حقوق بشر

۱- حقوق اساسی بشر

۲- حقوق مدنی و سیاسی

۳- حقوق اجتماعی و اقتصادی

۴- حقوق بین الملل موضوعه و حقوق بشر

۴- نهادهای بین المللی حافظ حقوق بشر و آیین های نظارت

۱- نهادها

الف- نهادهای عام

ب- نهادهای خاص

۲- آیین کار نهادها

الف- آیین های غیرقضایی نظارت

ب- آیین های قضایی نظارت

منابع:

- 1 .Brownlie, "Basic Documents on Human Rights" 2nd edition, Merrills, 1981.
- 2 ."Human Rights in the World", Manchester University press 1989.
- 3 .Ramcharan, (ed)., "Human Rights: Thirty Years after the Universal Declaration", 1979.
- 4 .Vasak (ed), "The International Dimensions of Human Rights", 1979.
- 5 . Castberg, "The European Convention on Human Rights", 1974.
- 6 .P.Sieghart, "The International law Human Rights", 1983.
- 7 .Y. Dinstein, "The erga omnes Applicability of Human Rights", 1992.
- 8 .J. Donnelly, "Universal Human Rights in Theory and Practise", Londres, 1989.
- 9 .H. Gros Espiell, "La Convention Américaine et la Convention Européenne des Droits de l'homme. Analyse Comparative", RCADI, 1989 / VI.
- 10 .B.G. Ramcharan, "The Concept and Present Status of the International Protection of Human Rights", Dordrecht, 1989.
- 11 .Conseil de l'Europe, "L'universalité des Droits de l'homme dans un Monde Pluraliste", colloque de Strasbourg, 1989.
- 12 .E-G. Bello; "The African Charter on Human and Peoples Rights. A Legal Analysis", RCADI, 1985 / VI.
- 13 .I.O. Bokatola, "L'organisation des Nations-Unies et la Protection des Minorité", Bruxelles, 1992.

متون پیشرفته حقوقی (به زبان انگلیسی یا فرانسه)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف:

افزایش توان دانشجو در بهره‌گیری از منابع تخصصی حقوقی و بحث و گفتگو در موضوعات حقوقی به یک زبان خارجی

سرفصل دروس:

استاد به تشخیص خود یکی از مباحث حقوق بین‌الملل را انتخاب نموده به زبان خارجی آن را تدریس و با مشارکت دانشجویان به بحث می‌گذارد. آنچه در این درس مورد نظر است تسلط به زبان خارجی و استفاده از منابع حقوقی خارجی است.

منابع:

استاد بنا به مورد از بین کتب مفید حقوق به زبان خارجی منابعی را مشخص می‌نماید.

حقوق بین الملل محیط زیست

تعداد واحد: ۲

نوع درس: نظری

هدف:

حقوق بین الملل محیط زیست یکی از شاخه های جدید حقوق بین الملل می باشد. با توجه به اهمیت روزافزون مسائل زیست-محیطی در روابط بین المللی، گسترش بسیار سریع این رشته و تأثیر آن در تحول برخی از قواعد بنیادین حقوق بین الملل، تحقیق و بررسی درخصوص نحوه شکل گیری، اعمال و تحول قواعد حقوق بین الملل محیط زیست هدف این درس می باشد.

سرفصل دروس:

استاد به اختیار خود یک یا چند مبحث از مباحث زیر را انتخاب و بصورت تحقیقی مورد مطالعه قرار خواهد داد.

۱- موضوع و سرشت حقوق بین الملل محیط زیست

۲- پیدایش و تحول حقوق بین الملل محیط زیست

۳- منابع حقوق بین الملل محیط زیست

۴- مسؤولیت بین المللی و جبران خسارات وارده بر محیط زیست

۵- مقررات بین المللی برای حفاظت از محیط زیست در بخش های مختلف

الف: حفاظت از دریاها در مقابل آلودگی

ب: مبارزه با آلودگی آبهای شیرین

ج: مبارزه با آلودگی هوا

د: حفاظت از حیات وحش

۶- مشکلات مشترک بخشهای مختلف و ضرورت وجود قواعد عام

۷- سازمانهای بین المللی برای حفاظت از محیط زیست

منابع:

1. Alexandre Kiss, "International Environmental Law" 1991, 54. pp.
2. Harald Hohman (ed) "Basic Documents of International Environmental Law", volumes 1,2,3 1992, 1900 pp.
3. "La protection de l'environnement et le Droit International", Académie de Droit International de La Haye, Colloque Leiden, 1975.
4. B. Johnson "International Environmental Law", Stockholm, 1976, 226 p.
"L'avenir du Droit International de l'environnement", Académie de Droit International de La Haye, Colloque 1984, Nijhoff, 1985, 515 p.
5. G. J. Timagenis, "International Control over Marine Pollution", (2 volumes), 1980, 1338 p.
6. Robin Churchill, David Freestone, "International Law and Global Climate Change", 1992, 312 p.
7. Tullio Scovazzi, Francesco Francioni, "International Responsibility for Environmental Harms", 1991.
8. J.G. Lammers, "Pollution of International Watercourses. A Search for Substantive Rules or Principles of Law", 1984, 750 p.
9. W.E. Burhenne, "International Environmental Soft Law", 1993, 304 p.
10. W. Lang, k. Zemanek, "Environmental Protection and International Law", 1991, 224. pp.
11. Stanler Johnson, "The Earth Summit the United Nations Conference on Environment and Development (UNCED)", 1992, 576 pp.

حقوق بین الملل دریا

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف:

شناخت عمیق از اصول حاکم بر روابط دولتها در قلمرو دریاها

سرفصل دروس:

یک یا چند مبحث ذیل به فراخور زمان و به انتخاب استاد به تفصیل بررسی و تدریس می شود.

۱- تدوین و توسعه حقوق دریا

- کنفرانس تدوین حقوق بین الملل ۱۹۳۰ لاهه و سه کنفرانس سازمان ملل متحد در مورد حقوق

دریا

۲- مناطق دریایی تحت حاکمیت دولت ساحلی

۱. آبهای داخلی (خطوط مبدأ، تعریف و نظام حقوقی، رویه دولتها)

۲. دریای سرزمینی (تعریف و نظام حقوقی، عبور بی ضرر، تحدید حدود، رویه دولتها)

۳. تنگه ها (تعریف و انواع تنگه ها، نظام حقوقی تنگه های بین المللی، بررسی تنگه های با نظام

حقوقی خاصی، رویه دولتها)

۴. آبهای مجمع الجزایری (تعریف و ترسیم خط مبدأ مجمع الجزایری- نظام حقوقی- عبور

مجمع الجزایری، رویه دولتها)

۳- منطقه دریایی تحت حقوق خاص دولت ساحلی

منطقه مجاور (تعریف و نظام حقوقی، تحدید حدود، رویه دولتها)

۴- مناطق دریایی تحت حقوق حاکمه دولت ساحلی

۱. منطقه اقتصادی انحصاری (پیدایش، تعریف، ماهیت و نظام حقوقی، تحدید حدود، رویه دولتها)
۲. فلات قاره (پیدایش، تعریف و نظام حقوقی- تحدید حدود- رویه دولتها)
۳. مناطق خارج از قلمرو حاکمیت و صلاحیت ملی دولتهای ساحلی
۱. دریای آزاد (تعریف و نظام حقوقی- محدودیتهای وارد بر دریای آزاد)
۲. منطقه بین المللی و منابع آن (میراث مشترک بشریت) (نظام حقوقی و روش بهره برداری با توجه به تحولات بعد از تدوین کنوانسیون ۱۹۸۲ حقوق دریا، رویه دولتها)
۴. مسائل خاص مطروحه در مورد دریاها
- ۱- حفاظت از محیط زیست دریایی (اصول کلی حفظ محیط زیست دریایی- انواع آلودگیها- بررسی مقررات بین المللی و منطقه ای مبارزه با آلودگی های دریایی- رویه دولتها)
۲. تحقیقات علمی دریایی (اصول کلی حاکم بر تحقیقات علمی دریایی- تحقیقات علمی در دریای آزاد و مناطق واقع در قلمرو صلاحیت ملی دولتها- رویه دولتها)
۳. انتقال تکنولوژی دریایی (اصول کلی حاکم بر انتقال تکنولوژی دریایی)
۴. حل و فصل مسالمت آمیز اختلافات (روشهای مختلف حل و فصل اختلافات، دیوان بین المللی دادگستری، دیوان بین المللی حقوق دریا، دیوان داوری، دیوان داوری خاص)

منابع:

۱. فارسی

چرچیل-رابین (ترجمه بهمن آقایی)، «حقوق بین الملل دریاها»

۲. خارجی

1. BERNHAROT, "Custom and Treaty in the Law of the Sea" RCADI, 1981, vol 171.
2. DUPUY- R.J. "Traité du Nouveau droit de la Mer" ECONOMICA, 1985
3. LUCCHINI-L et M.Voelckel "Droit de la mer" (tome 1) A. pedone 1990
4. VUCCUNO- MOMTAZ-D.J. "Droit de la mer" A.pedone 1990
5. ICJ, 1949, 1951, 1969, 1974, 1982, 1984, 1985, 1991, 1992.
- 6- D. P. O' CONNELL, "The International Law of the Sea", Oxford, Volume 1, 1982, volume 2, 1984.
7. R. P. ANAND, " Origin and Development of the Law of the Sea History of International Law Revisited", London, 1983.

حقوق بین الملل هوا و فضا

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف:

شناخت عمیق از اصول حاکم بر روابط دولتها در قلمرو هوا و فضا

سرفصل دروس:

استاد یک یا چند مبحث از مباحث زیر را انتخاب و به شیوه تحقیقی مورد بررسی قرار می دهد.

۱- حقوق بین الملل هوا

۱- ویژگیهای حقوق بین الملل هوا

۲- منابع حقوق بین الملل هوا

الف: معاهدات بین المللی

۱- معاهده ۱۹۱۹ پاریس

۲- معاهده و موافقتنامه های ۱۹۴۴ شیکاگو

۳- معاهده ۱۹۶۶ مونترال

ب- عرف

ج- رویه قضایی

د- دکترین

ه- قواعد و مقررات مصوب ایکائو (ICAO)

ی- قواعد و مقررات داخلی

۳- وضعیت حقوقی فرمانده هواپیما

۴- حقوق جزای بین الملل هوا

الف. بررسی معاهده ۱۹۶۳ توکیو

ب. بررسی معاهده ۱۹۷۰ لاهه

ج. بررسی معاهده ۱۹۷۱ مونترال

د. بررسی رویه دولتها در مورد تأمین امنیت پرواز

ه. مسؤولیت بین المللی ناشی از خسارات وارده توسط هواپیماها

۲- حقوق بین الملل فضا

۱. ویژگیهای حقوق بین الملل فضا

۲. منابع حقوق بین الملل فضا

الف: معاهدات بین المللی

۱. معاهده ۱۹۶۷ در مورد فضا

۲. موافقتنامه ۱۹۶۸ در مورد نجات و بازگرداندن فضانوردان و سفاین فضایی

۳. کنوانسیون مربوط به ثبت سفاین فضایی

۴. موافقتنامه مربوط به فعالیتهای دولتها در ماه و سایر اجرام سماوی

۵. معاهدات موجود در قلمرو ارتباطات تلویزیونی و همکاری بین المللی (انتلسات،

اینمارسات، انتراسپوتنیک، آتلسات...)

ب: عرف

ج: قواعد و مقررات داخلی

۳- اصول حاکم بر کشف و استفاده از فضا

۱. اصل عدم تملک فضا توسط دولتها

۲. اصل آزادی فضانوردی

۳. اصل تخصیص فضا به بشریت

۴. قلمرو حقوق بین الملل فضا (وضعیت حقوقی مدار واقع بر گرد کره زمین)

۵. مسؤولیت بین المللی ناشی از خسارات وارده توسط سفاین فضایی

الف. خسارات قابل جبران

ب. مسؤول خسارات

ج. مبانی مسؤولیت دولت پرتاب کننده سفینه فضایی

د. جبران خسارات (روند درخواست جبران خسارات، شکل و میزان جبران خسارات)

منابع:

- 1 .M. de Juglart, et Les autres "Traité de Droit Aérien" Tome 1 et Tome 2, L.G.D.J, Paris, 1989 et 1992.
- 2 .L. Peyrefitte. "Droit de l'Espace", Dalloz, Paris, 1993.
- 3 .K.G. Park, "La Protection de la Souveraineté Aérienne", publ. RGIP., Paris, 1991.
- 4 .K.H. Böckstiegel, "Space Law, Basic Legal/Documents", vol I MNP., 1992.
- 5 .M. Benko, "Space Law in the United Nations", Dordrecht, MNP, 1985.
- 6 .C.Q. Christol, "The Modern International Law of Outer Space", New york, 1984.
- 7 .M. Couston, "Droit Espatial économique-Régime Applicable à l'exploitation de l'espace", Paris, 1994.
- 8 .J. Dutheil de la Rchère, "Aspects Récents du Droit de l'espace", Paris, 1988.

حقوق بین الملل اقتصادی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف:

شناساندن عمیق حقوق بین الملل اقتصادی و بررسی آثار آن در نظم اقتصادی بین المللی

سرفصل دروس:

استاد به اختیار خود یک یا چند مبحث از مباحث زیر را بصورت تحقیقی مورد بررسی قرار می دهد.

بخش اول: حقوق بین الملل اقتصادی: نهادهای اقتصادی بین المللی

۱- سیستم پولی

۱. سیستم پولی بین المللی (صندوق بین المللی پول)

۲. سیستم پولی منطقه ای

۳. سیستم پولی در مناطق آزاد

۲- سیستم تجاری

۱. سیستم تجاری بین المللی: سازمان تجارت جهانی (WTO)

الف: تحولات تجاری بین المللی: از گات تا سازمان تجارت بین المللی

ب: اصول کلی سازمان تجارت جهانی

ج: اجرای اصول سازمان تجارت جهانی

۲- نظامهای تجاری خاص

الف: تجارت کالاهای اساسی

ب: تجارت فیما بین کشورهای مختلف

۱. شمال- شمال

۲. جنوب- جنوب

۳. شمال - جنوب

۴= سیستم مالی

۱. سیستم مالی بین المللی

الف: مؤسسات مالی بین المللی (گروه بانک جهانی)

ب: عملکرد مؤسسات مالی بین المللی

۲. سیستم های مالی منطقه ای

بخش دوم: حقوق بین الملل اقتصادی: همبستگی بین المللی

۱ = حقوق بین الملل توسعه

۱. مبانی حقوق بین الملل توسعه

۲. منابع حقوق بین الملل توسعه

۳. مکانیزمهای حمایتی حقوق بین الملل توسعه در اقتصاد داخلی

الف: ملی کردن

ب: حاکمیت دولتها بر منابع طبیعی

ج: ارائه کمکهای فنی

۴ = حقوق بین الملل توسعه و همبستگی بین المللی

۱. حق بر توسعه

۲. ماهیت حق بر توسعه

بخش سوم = حاکمیت اقتصادی دولتها

۱ = اصول کلی

۱- جهانی

۲- منطقه ای

۳ = سرمایه گذاری

۱. نهادهای سرمایه گذاری

الف: شرکتهای فراملی

۱- وضعیت حقوقی

۲- عملکرد

۲- سرمایه‌گذاری و حقوق بین‌الملل اقتصادی

الف: حمایت از سرمایه‌گذاری

ب: تضمین سرمایه‌گذاری

۳- خدمات

۱- اصول کلی حاکم بر ارائه خدمات

۲- عملکرد بین‌المللی در عرصه خدمات

۴- انتقال تکنولوژی

۱- اصول کلی حاکم بر انتقال تکنولوژی

۲- تحول اصول کلی و نیاز به مقررات جدید

منابع:

1- D.CARREAU, P. JULLARD, T. FLORY

"Droit International Économique" L.G.D.J Paris, 1992

2- Z. HAQUANI

"Commerce et développement à l'horizon 2000" Économica", Paris, 1991.

3- K.HOSSAIN

"Legal Aspects of the New International Economic Order", Nicholas Publishing Company (Newyork) 1980.

4- G. TIXIER

"Droit Fiscal International" puf, Paris, 1986.

5- G-FEUER, H. CASSAN

"Droit International du Developpement", Dalloz, Paris, 1991.

6- M.BULAJIE

"Principles of International Development Law", Martinus, Netherlands, 1986 .

7- P.MERCAI

"Les Entreprises Multinationales en Droit Internationale" L.G.D.J. Paris, 1993.

8- Les Articles de la R.G.D.I.P 1994-1995.

حقوق مخاصمات مسلحانه

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف:

بررسی تفصیلی برخی از شاخه های حقوق جنگ مثل جنگ دریایی، هوایی، زمینی و غیره با توجه خاص به حوادث بین المللی روز می باشد.

سرفصل دروس:

استاد به اختیار خود یک یا چند مبحث از مباحث زیر را انتخاب و بصورت تحقیقی مورد مطالعه قرار می دهد.

۱- آزادی جنگ و منع آن (Jus ad bellum)

۱- تاریخ حقوق مخاصمات مسلحانه

الف- یهودیت و مسیحیت

ب- اسلام

ج- قرون وسطی

د- دوران معاصر

هـ- قرن نوزدهم

۲- محدودیت حق توسل به زور در حقوق بین الملل جدید

الف- میثاق جامعه ملل

ب- پیمان بریان کلوگ و ممنوعیت جنگ

۳- ممنوعیت حق توسل به زور در منشور ملل متحد

الف- توجیه اصل

ب- حدود ممنوعیت حق توسل به زور در منشور ملل متحد

- ۱- دفاع مشروع
- ۲- اقدامات تلافی جویانه
- ۳- مبارزات رهایی بخش
- ۴- جنگ داخلی و مداخله سایر دولت‌ها
- ۵- سایر استثنائات

۴- بی طرفی

الف- دائمی

ب- موردی

۴- قواعد مرعی در مخاصمات مسلحانه بین المللی (Jus in bello)

۱- آغاز جنگ

الف- قطع روابط صلح آمیز

ب- آثار قطع روابط صلح آمیز

۲- رفتار در جنگ

الف- حقوق بشردوستانه (حقوق زنو)

ب- حقوق حاکم بر وسایل جنگ (حقوق لاهه)

ج- خصوصیات جنگ دریایی

د- خصوصیات جنگ هوایی

۳- پایان جنگ

الف- ضمانت‌ها و مجازات‌ها

۴- امنیت جمعی بین المللی

۱- سازمان ملل متحد و مسأله حفظ صلح

۲- سازمان‌های منطقه‌ای و پیمان‌های نظامی

۳- خلع سلاح

۴- بررسی موردی جنگ‌های کنونی

۱- علل و انگیزه ها

۲- ناتوانی ملل متحد در حفظ صلح و ارزش عملی اصل عدم توسل به زور

منابع:

1. "The Arms Control, Disarmament and Military-Security Dictionary"
Jeffrey M. Elliot and Roert Reginald; Jack C. plasco, Edition. 1989.
2. Ch. Rousseau, Droit des Conflits Armés, Paris 1980.
3. I. "Brownlie: Int. Law and the Use of Force by States, Oxford 1963".
4. G. "Schwarzenberger, Int. Law". Tome II; Armed Conflict.
Jean Kleiu: L'eutfrefu se du de'sainement (45-64) et M.F. Fuet foeu la Periode
5. Suiwaite: "le Desarmement Suilaue", Paris 1973.
6. M. Virally: "L'organisation, Mondiale", Paris 1972.

مسئولیت بین‌المللی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف:

بررسی عمیق و تفصیلی مسئولیت بین‌المللی

سرفصل دروس:

استاد به اختیار خود یک یا چند مبحث از مباحث زیر را انتخاب و به صورت تحقیقی مورد مطالعه قرار می‌دهد.

۱- بررسی نظامهای مسئولیت بین‌المللی:

۱- مسئولیت کیفری دولتها؛ ویژگی و وضع فعلی آن در حقوق بین‌الملل

۲- مسئولیت غیرکیفری دولتها؛ اشکال مسئولیت غیرکیفری

۳- مسئولیت مشترک دولتها؛ شرایط تحقق مسئولیت مشترک و آثار آن

۴- معاونت دولتها در ارتکاب عمل خلاف حقوق بین‌الملل؛ شرایط و آثار آن

۵- معاذیر مسئولیت بین‌المللی؛ بحث تفصیلی هر یک از معاذیر رافع مسئولیت موضوع این مبحث است.

۶- مسئولیت ناشی از اعمال زیانباری که توسط حقوق بین‌الملل منع شده است:

۱- مسئولیت ناشی از آلودگی محیط زیست

۲- مسئولیت ناشی از پخش ماهواره ای مستقیم

۳- شکل و محتوای خسارت قابل پرداخت در مقابل مسئولیت بین‌المللی

منابع:

- 1 .Marina Spinedi and Bruno Sima, " codification of State Responsibility", 1987.
- 2 .Garcia Amador, "The Changing Law of International Claims" 1984, 2 Volumes
- 3 .Brownlie, "System of the Law of Nations: State Responsibility" part I, 1983.
- 4 ."Symposium on State Responsibility and liability for Injurious Consequence Arising out Acts not Prohibited by International Law", (1985) Netherlands Yearbook of International Law
- 5 .Shabtai Rosene, (ed) "The ILC Draft Articles on State Responsibility", 1989
- 6 .Ch. de VISSCHER, "La Responsabilité des Etats", 1924.
- 7 .G. COHN, "Théorie de la Responsabilité Internationale", RCADI, 1939, III, vol 68.
- 8 .H. ACCIOLY, "Principes Généraux de la Responsabilité Internationale d'après la Doctrine et la Jurisprudence", RCADI, 1959, I, vol 96.
- 9 .Queneudec, "La Responsabilité Internationale de L'Etat pour les Fautes Personnelles de ses Agents", Paris 1966.

حقوق حل و فصل قضایی اختلافات بین المللی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد نظری

هدف:

بررسی تحلیلی و تخصصی شیوه های قضایی حل اختلافات بین المللی از طریق مراجع قضایی نهادین مانند دیوان بین المللی دادگستری یا مراجع داوری بین المللی است.

سرفصل دروس:

استاد یک یا چند مبحث از مباحث ذیل را انتخاب و به صورت تحقیقی مورد بررسی قرار می دهد.

۱- داوریهای بین المللی

- ۱- سازمان و ساختار مراجع داوری بین المللی- توافقنامه داوری
- ۲- انتخاب داوران و ترکیب اعضای هیأت داوری بین المللی
- ۳- آیین رسیدگی در داوریهای بین المللی- صلاحیت مرجع داوری- قانون حاکم بر داوری
- ۴- رأی مرجع داوری بین المللی
- ۵- اعتبار رأی داوری بین المللی
- ۶- شناسایی و اجرای رأی داوری بین المللی
- ۷- تجدیدنظر در رأی داوری بین المللی

۲- دیوان بین المللی دادگستری

- ۱- سازمان دیوان و ترکیب اعضای آن
- ۲- صلاحیت دیوان- مبانی صلاحیت
- ۳- صلاحیت ترافعی
- ۴- قرار دستور موقت

۵- مداخله ثالث

۶- صلاحیت مشورتی

۷- نقش دیوان در حل و فصل اختلافات بین المللی

۸- اجرای آراء دیوان

۹- سایر نهادهای قضایی بین المللی: از جمله

۱- دیوان دادگستری اتحادیه اروپا

۲- نهادهای قضایی کنوانسیون حقوق دریا

منابع:

1. Simpson and Fox, "International Arbitration", 1959; Carlston, "The Process of International Arbitration"
2. Mosler and Bernhardt (eds), "Judicial Settlement of International Disputes", 1974;
3. Verzijl, "International Law in Historical Perspective", Vol. VIII (1976)
4. Guymar, "Commentaire du Règlement de la Cour International de Justice", 1983;
5. De Visscher, "Aspects Récents du Droit Procédural de la Cour International de Justice", 1966
6. Rosenne, "The Law and Practice of the International Court", 1985 .
7. Acad. de Droit International de la Laye, "Le Règlement Pacifique des Différends en Europe", colloque, 1990.
8. M. Brus, "The United Nations Decade of International Law: Reflection on International Dispute Settlements", Dordrecht, 1991.
9. L.G. Merrils, "International Dispute Settlement", Cambridge, 1991.
10. P. Pazartzis, "Les Engagements Internationaux en Matière de Règlement Pacifique des différends entre Etats", Paris, 1992.
11. N. Singh, "The Role and Record of the ICJ", Dordrecht, 1989.
12. E. Lauterpacht, "Aspects of the Administration of International Justice", Cambridge, 1991.

حقوق بین الملل کیفری

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف:

آشنایی با قواعد و مقررات بین المللی کیفری که رسالت اصلی آنها تحقق امر دفاع از نظم عمومی جهانی در مقابل بزهکاران بین المللی است. به عبارت دیگر، موضوع حقوق بین الملل کیفری، مطالعه جنبه های مختلف ماهوی و شکلی نظام کیفری بین المللی است:

سرفصل دروس:

استاد به اختیار خود یک یا چند مبحث از مباحث زیر را انتخاب و بصورت تحقیقی مورد مطالعه و تدریس قرار می دهد.

۱- جنبه ماهوی

۱- اصول عمومی حقوق بین الملل کیفری

الف- اصل قانونی بودن جرایم و مجازاتها

ب- اصل برائت

ج- اصل عطف به ماسبق نشدن

د- اصل مرور زمان

۲- جرایم حقوق بین الملل کیفری

الف- جرایم موضوع کنوانسیونهای بین المللی کیفری

ب- جرایم موضوع پیش نویس «قانون جرایم علیه صلح و امنیت بشری» (ILC)

۳- مسؤولیت کیفری در حقوق بین الملل کیفری

الف- جایگاه مسؤولیت کیفری در کنوانسیونهای بین المللی کیفری

ب- جایگاه مسؤولیت کیفری در طرح مسؤولیت دولتها (ILC)

۲- جنبه شکلی

۱- بررسی اساسنامه های دادگاههای adhoc ۱۹۴۵ (نورمبرگ- توکیو)، ۱۹۹۳ (یوگسلاوی سابق)، ۱۹۹۴ (روآندا).

۲- بررسی پیش نویس اساسنامه ایجاد دادگاه کیفری بین المللی (ILC).

منابع:

1. M. Cherif Bassiouni, "Crimes Against Humanity in International Criminal Law", London, 1992.
2. M. cherif Bassiouni, "A draft, International Criminal Code and Draft Statute for an International Criminal Tribunal", Boston, 1987.
3. M. Cherif Bassiouni, "International Criminal Law: Crime", Dobbes Ferry 1986.
4. M. Cherif Bassiouni, "International Criminal Law: Enforcement", Dobbes Ferry, 1987.
5. Smith, "Reaching Judgment at Nuremburg", London, 1977.
6. "Le Proces de Nuremberg: Conséquences Et Actualisation", Colloqu, Bruxelles, 1988.
7. A. Wiewiorka, "Déportation et Génocide: Entre la Mémoire et l'oubli", Paris 1992.
8. K. Lescure "Le tribunal pénal international pour l'ex-yougoslavie, Paris, 1994.

دولت

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف:

بررسی جایگاه دولتها در ساختار جامعه بین المللی، عناصر شاکله دولتها در عرصه بین المللی و تغییر و تحول در آن می باشد.

سرفصل دروس:

استاد به اختیار خود یک یا چند مبحث از مباحث ذیل را انتخاب و به صورت تحقیقی مورد بررسی قرار می دهد.

۱- جایگاه دولتها در ساختار جامعه بین المللی

۲- اصل برابری دولتها

۳- اصل استقلال دولتها

۴- تأسیس دولتها

۱- عناصر شاکله دولتها

الف- سرزمین

۱- طرق کسب سرزمین

۲- قلمرو

ب- ملت

ج- قدرت سیاسی

۱- سازمان قدرت سیاسی

۲- مبانی کسب قدرت سیاسی

۲. اشکال تأسیس دولتها

الف- جنبش های آزادیبخش ملی و استعمارزدایی

ب- مراجعه به آرای عمومی

ج- تجزیه

د- الحاق و اتحاد

هـ- ایجاد دولتهای مرکب

۵- شناسایی دولتها و حکومتها

۶- جانمایی دولتها و حکومتها

۱- تئوریهای حقوقی

۲- معاهدات بین المللی

۳- عملکرد بین المللی

منابع:

- 1 . D.I. Feldmann, "International Personality", RCADI, 1985/II.
- 2 .J.Barberis, "Nouvelles Questions Concernant la Personnalité Juridique Internationale", RCADI, 1983, I
- 3 .G. Cansquchi, "Identité et continuité des Sujets Internationaux", RCADI, 1970, II.
- 4 .D.A. Ijalaye, "The Extension of Corporate Personality in International Law", New York, 1978.
- 5 .A-C. Bundu, "Recognition of Revolutionary Authorities: Law and Practices of States", ICLQ, 1978/I.
- 6 .P. Geouffre de la pradelle, "Notions de Territoire et d'espace dans l'aménagement des Rapports Internationaux Contemporains", RCADI, 1977, IV.
- 7 .YZ. Blum, "Historic Titles in International Law", La Haye, 1965.
- 8 .B.Y. "The Acquisition of Territory in International Law", New York, 1965 .
- 9 .A. Gruber, "Le droit International de la Succession d'Etats", Bruxelles, 1986.
- 10 .W. Czaplinski, "Statè Succession and State Responsibility", ACDI, 1990/ vol IXXIII.
- 11 .R.P. Anand, "Sovereign Equality of states in International Law"

سازمانهای بین‌الدولی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

اهداف:

آشنایی عمیق دانشجویان با ریشه‌های همبستگی‌ها و مکانیزم‌های همکاری‌های بین‌الدولی در سطح جهانی و منطقه‌ای.

سرفصل دروس:

استاد یک یا چند مبحث از مباحث زیر را انتخاب و بصورت تحقیقی مورد بررسی قرار می‌دهد.

۱- پیدایش و تحول سازمانهای بین‌المللی

۱- تحول روابط بین‌المللی و ایجاد سازمانهای بین‌الدولی

۲- تحول و تکامل سازمانهای بین‌الدولی و نقش آنها در تحول و تکامل حقوق بین‌الملل

۳- رابطه بین سازمانهای بین‌الدولی و قدرتهای بزرگ

۴- سازمانهای بین‌الدولی جهان

۱- جامعه ملل

۲- سازمان ملل متحد

۳- سازمانهای محدود به برخی از کشورها

۴- سازمانهای بین‌الدولی منطقه‌ای

۱- قاره آمریکا

۲- قاره اروپا

۳- قاره آسیا و عرصه اقیانوس آرام

۴- رابطه سازمانهای بین‌الدولی منطقه‌ای با سازمانهای بین‌الدولی جهانی

۴- خصوصیات کلی سازمانهای بین‌الدولی

۱- ساختار سازمانهای بین‌الدولی

۲- اعتبارات و عوامل مادی

الف- بودجه

ب- کارکنان

۱- کارمند بین‌المللی

۲- خدمات عمومی بین‌المللی

منابع:

1. G. Abi-Saab, "Le Concept d'organisation International", UNESCO, 1980.
2. M. Bertrand, "The Third Generation World Organization", Dordrecht, 1989.
3. D. H. Bowett, "The Law of International Institutions", London, 1982.
- b. Broms, "The United Nations", Helsinki, 1990.
4. B. Cordier, "Conséquences Institutionnelles de l'appartenance aux Communautés Européennes", Zürich, 1991.
5. R.J. Dupuy, "Manuel sur les Organisations Internationales", Dordrecht, 1988.
6. S. F. D. I, "Les organisations Internationales Contemporaines: crise, Mutation, Développement" Collque de Strasbourg, 1988.

سازمانهای غیردولتی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف:

هدف از این درس بررسی عمیق و موردی علل ایجاد سازمانهای بین المللی غیردولتی، ساختار، عملکرد و تأثیر آن در تحول و اجرای حقوق بین الملل می باشد.

سرفصل دروس:

استاد به اختیار خود یک یا چند مبحث از مباحث ذیل را انتخاب و به صورت تحقیقی مورد بررسی قرار می دهد.

۱- تاریخچه گسترش سازمانهای غیردولتی بین المللی

۱- سازمانهای غیردولتی و حقوق بین الملل

۲- تعریف سازمانهای غیردولتی

۳- شخصیت حقوقی و جایگاه سازمانهای غیردولتی در حقوق بین الملل

۴- مشروعیت سازمانهای غیردولتی

۲- انواع سازمانهای غیردولتی

۱- سازمانهای غیردولتی بشردوستانه

۲- سازمانهای غیردولتی حرفه ای

۳- سازمانهای غیردولتی علمی

۴- سایر سازمانهای غیردولتی

۳- تأثیر سازمانهای غیردولتی در شکل گیری و اجرای حقوق بین الملل

۱- تأثیر سازمانهای غیردولتی در شکل‌گیری حقوق بین‌الملل

۲- تأثیر سازمانهای غیردولتی در اجرای حقوق بین‌الملل

۴- سازمانهای غیردولتی و سازمانهای بین‌المللی بین‌الدولی

۱- همکاری مستقیم میان سازمانهای غیردولتی و سازمانهای بین‌المللی بین‌الدولی

۲- همکاری غیرمستقیم میان سازمانهای غیردولتی و سازمانهای بین‌المللی بین‌الدولی

۵- سازمانهای غیردولتی و دولتها

منابع:

1. P. Benvenuti "The Nature and Features of International Non-Governmental Organizations" Ital, Yearbook of International Law, 1978-1979.
2. J. Barnes, Non-Governmental Organizations Increasing the Global Perspective, Marine Policy 8.1984.
3. M. Betati "Les O.N.G et le Droit International, édition Economica", Paris, 1986.
4. David Weissbrodt, "Fact-Finding by International Non-Governmental Human Rights organizations", Virginia Journal of International Law, 22, 1981.
5. J.D. Muller, les ONG Ambigus: "Aides aux Etats/ aides aux Populations", Paris, 1989.
6. Y. Beigbeder "Le rôle international des organisations non-gouvernementales, L.G.D.J. Paris, 1992.

شرکتهای فراملی و حقوق بین الملل

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف:

بررسی عمیق چگونگی نفوذ اشخاص حقوق داخلی به قلمرو حقوق بین الملل عمومی (پدیدار خاص) و آثار آن

سرفصل دروس:

استاد به اختیار خود یک یا چند مباحث از مباحث زیر را مورد بررسی عمیق قرار می دهد.

۱- جایگاه شرکتهای فراملی در نظام بین المللی

۲- مشکلات ناشی از آزادی عمل شرکتهای فراملی و عدم کفایت مقررات داخلی مربوط، تعارض قوانین

۳- حقوق بین الملل عمومی و شرکتهای فراملی

۱. دکترین

۲. رویه دولتها

۳. رویه قضایی

۴. اقدامات سازمان ملل متحد و سایر مجامع بین المللی در جهت حل مسائل و مشکلات مربوط به

این شرکتهای در جامعه بین المللی

منابع:

- 1 .F. Felliciano, "Legal Problems of Private International Enterprises", RCADI, 1966I, vol. 118, pp. 209-312.
- 2 .L. Kopelmanas, "L'application du Droit International aux sociétés Multinationales" RCADI., 1976, II, vol. 150, pp. 295-336
- 3 .A.A Aranburn Menchaga, "Multinational Firms and the Process of Regional Economic Integration, RCADI., 1976- II, vol. 150, pp. 337-479.
- 4 .B. Goldman, Rapport à l' IDI., sur "Les Entreprises Multinationales, "Ann, IDI., 1977, pp. 266-382.
- 5 .C-D Wallace, "Control Through Disclosure Legislation: Foreign Multinational Enterprises in Industrialised States", I.C.L.Q, 1983, pp. 141-174.
- 6 . P. Merciai "Les entreprises multinationales en droit international" L.G.D.J, Paris, 1993.

جمهوری اسلامی ایران
دانشگاه فرهنگستان آموزش عالی

بسم الله

تاریخ: ۱۳۷۲/۱۱/۲۴

شماره: ۲۳/۲۶۴۹

پیوست

حداقل و حداکثر واحدهای درسی در مقاطع مختلف آموزش عالی
(مصوبات جلسات ۲۹۱ و ۲۹۲ مورخ ۱۳۷۲/۱۰/۲۵ و ۱۳۷۲/۱۱/۹)

شورای عالی برنامه ریزی

شورای عالی برنامه ریزی به پیشنهاد گروههای برنامه ریزی و براساس بازنگری و بررسی پروانههای آموزشی، حذف دروس ناموفق و واحدهای غیر ضروری و انجام شاخهها و بعضی از رشتههای تحصیلی، حداقل و حداکثر واحدهای درسی مقاطع مختلف آموزش عالی را به شرح زیر تصویب کرد این مصوبات از تاریخ تصویب قابل اجرا است و به موجب آن مصوبات قبلی لغو میگردند.

- ۱- دورههای کارشناسی حداقل ۶۷ و حداکثر ۷۲ واحد
- ۲- دورههای کارشناسی حداقل ۱۳۰ واحد و حداکثر ۱۳۵ واحد (برای رشتههای مختلف فنی و مهندسی حداکثر ۱۴۰ واحد)
- ۳- دورههای کارشناسی ناپیوسته حداقل ۶۵ و حداکثر ۷۰ واحد
- ۴- دورههای کارشناسی ارشد ناپیوسته حداقل ۲۸ و حداکثر ۳۲ واحد (که از این تعداد ۴ تا ۱۰ واحد اختتامی به پایان نامه دارد).
- ۵- دورههای کارشناسی ارشد پیوسته حداقل ۱۷۲ و حداکثر ۱۸۲ واحد
- ۶- دورههای دکتری Ph. D. حداقل ۴۲ و حداکثر ۵۰ واحد (که از این تعداد ۱۶ تا ۲۰ واحد می تواند اختتامی به رساله داشته باشد).

در این صورت:

الف: گروههای برنامه ریزی موظف اند کلیه برنامههای مصوب رشتههای مربوط به خود را بررسی کرده و با حذف واحدهای غیر ضروری، سقف واحدها را در مقاطع مختلف تحصیلی به سطح تعیین شده فوق کاهش دهند.

ب: این تقلیل واحدها و برنامههای جدید برای دانشجویان ورودی سالهای تحصیلی ۱۳۷۲-۷۳ و بعد از آن قابل اجرا است.

ج: دانشجویان ورودی قبل از ۱۳۷۲ نیز میتوانند وضعیت تحصیلی خود را با برنامه جدید تطبیق دهند، در این صورت تطبیق واحدها و دروس با برنامههای جدید حسب مورد برعهده شورای آموزشی گروه یا کمیته تحمیلات تکمیلی مؤسسه ذیربط است.

رای صادره در جلسات ۲۹۱ و ۲۹۲ شورای عالی برنامه ریزی در خصوص تقلیل واحدهای درسی در مقاطع مختلف تحصیلی منجیح است به اجرا و اجرا گذارده شود.

دکتر سید محمد عرفانهاشمی کلیپایگانی

وزیر فرهنگ و آموزش عالی

رونوشت: معاونت محترم آموزشی وزارت فرهنگ و آموزش عالی
معاونت محترم وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
و رئیس محترم دانشگاه آزاد اسلامی
خواهشمند است به واحدهای مجری ابلاغ فرمائید.

سیده حکمتاظم نائینی

مدیر شورای عالی برنامه ریزی

۲۱۹

جمهوری اسلامی ایران
وزارت فرهنگ و آموزش عالی

بسم تعالی

تاریخ ۱۳۷۲/۱۱/۲۵

شماره ۱۱۳/۲۶۴۲

دستورالعمل اجرایی موضوع کاهش سقف واحدهای درسی
دوره‌های کاردانی، کارشناسی و کارشناسی ارشد
مصوب جلسه ۲۹۲ شورای عالی برنامه ریزی مورخ ۱۳۷۲/۱۱/۲۳

- ۱- گروه‌های برنامه ریزی موظفند حداکثر ظرف مدت ۶ ماه برنامه‌های مصوب مربوط به خود را بازنگری کرده و سقف واحدها را تا حد مجاز کاهش دهند.
- ۲- برنامه‌های اصلاح شده از تاریخ ابلاغ، برای دانشجویانی که از این تاریخ به بعد وارد دانشگاه می‌شوند لازم الاجرا است.
- ۳- دانشجویان شاغل به تحصیل می‌توانند بر اساس سقف تعیین شده در برنامه جدید، به تشخیص گروه آموزشی دو، سه یا چهار واحد ریاضی و با رعایت شرایط زیر فارغ التحصیل شوند:
  - ۳-۱: واحدهای درسی الزامی دوره را اعم از عمومی، پایه، اصلی و تخصصی تا سقف مجاز در برنامه جدید، گذرانده باشند.
  - ۳-۲: برای رشته‌هایی که هنوز برنامه جدید آنها ابلاغ نشده است، سقف واحدها در دوره کارشناسی برای رشته‌های فنی و مهندسی ۱۴۰ واحد و برای سایر رشته‌ها ۱۲۵ واحد و برای دوره کارشناسی ارشد ۴۲ واحد است.
  - ۳-۳: آن دسته از دانشجویانی که در جدول بند ۳-۱ قرار نمی‌گیرند یعنی تعداد واحدهای گذرانده شده آنها کمتر از حد مجاز است، می‌توانند از نیمسال تحصیلی بعد کمبود واحدهای درسی خود را تا سقف تعیین شده برابر برنامه جدید بگذرانند، در این صورت:
    - الف: کلیه واحدهای گذرانده شده قبلی دانشجوی، حتی اگر در برنامه جدید حذف شده باشد، پذیرفته می‌شود.
    - ب: در سبب‌های جدید با تعداد واحد کمتر یا بیشتر عرضه شده‌اند و دانشجویان در سبب‌ها قبلاً "گذرانده" است، بر اساس همان تعداد واحد گذرانده شده از وی پذیرفته می‌شود و نیازی به گذراندن واحدهای اضافی برای آن دروس را ندارد.
    - ج: گذراندن دروس سبب‌های از برنامه قدیم که در برنامه جدید حذف شده است، برای دانشجویانی که آن دروس را نگذرانده‌اند الزامی نیست.
    - د: برای فراغت از تحصیل در دوره‌های کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ناپیوسته و کارشناسی ارشد پیوسته گذراندن کلیه دروس عمومی (مصوب جلسه ۲۸۲ مورخ ۱۳۷۲/۶/۲۰ شورای عالی برنامه ریزی) الزامی است.

مقرر جلسه ۲۹۲ شورای عالی برنامه ریزی، مورخ ۱۳۷۲/۱۱/۲۳ در مورد دستورالعمل اجرایی کاهش سقف واحدهای درسی دوره‌های کاردانی، کارشناسی و کارشناسی ارشد صحیح است جهت اجرا ابلاغ شود.

دکتر سید محمد رضا چاشمی کلپایگانی

وزیر فرهنگ و آموزش عالی

رونوشت: معاونت محترم وزارت فرهنگ و آموزش عالی و

معاونت محترم آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و

رئیس محترم دانشگاه آزاد اسلامی

خواهشمند است دستور فرمائید به واحدهای مجری ابلاغ نماید.

سید محمد کاظم نائینی

مدیر ای عالی برنامه ریزی

۲۴۲